

Î N C H E I E R E

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Asinaris”, Guțul Serghei, reprezentați de avocatul Nina Matveeva-Bociog,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aragonvis-Com” împotriva lui Guțul Nicolae privind înlăturarea obstacolelor în folosirea bunului, și cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Aragonvis-Com” împotriva lui Grîu Alexandr, Andronic Ivan, Babin Alexandr, Societatea cu Răspundere Limitată „Asinaris”, Comisia de privatizare de pe lângă Primăria satului Răcăria, raionul Rîșcani și Inspectoratul Teritorial „Intehagro” cu privire la anularea hotărârii comisiei de privatizare, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, anularea certificatului tehnic de înmatriculare a mașinii agricole, împotriva deciziei din 22 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 20 octombrie 2010 SRL „Aragonvis-Com” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Guțul Nicolae privind înlăturarea obstacolelor în folosirea bunului.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 17 noiembrie 2006 în baza facturii fiscale seria SY 0573356, SRL „Aragonvis-Com” a primit de la SRL „Iularia-Prim”, la balanța sa, cântarul cu capacitatea de 30 de tone, amplasat în XXXXX.

Prin urmare, pârâtul, fără a avea careva temei, a ocupat, în mod abuziv, acest cântar și nu-i permite să se folosească de el.

A relatat că nenumăratele adresări de a i se elibera cântarul, nu au avut careva efecte pozitive.

SRL „Aragonvis-Com” și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 376 Cod civil, și a solicitat obligarea lui Guțul Nicolae să înlătore obstacolele în folosirea cântarului cu capacitate de 30 tone amplasat în XXXXX, cu obligarea acestuia să nu-i creeze pe viitor impedimente în folosirea cântarului.

La data de 26.10.2011 SRL „Aragonvis-Com” a înaintat cerere de chemare în judecată suplimentară împotriva lui Grîu Alexandr, Andronic Ivan, Babin Alexandr, SRL „Asinaris”, Comisia de privatizare de pe lîngă Primăria s. Răcăria și Inspectoratul teritorial „Intehagro”, prin care a solicitat să fie anulat hotărîrea Comisiei de privatizare, declararea nulității contractului de vînzare-cumpărare și anularea certificatului de înmatriculare.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că la data de 17 noiembrie 2006 în baza facturii fiscale nr. SY 0573356, SRL „Aragonvis-Com” a primit de la SRL „Iularia Prim”, la balanță, cîntarul de 30 tone, anul fabricării 1985.

Pîrîtul Guțul Nicolae, director al SRL „Arsinaris”, a hotărât în mod samovolnic să-și legalizeze acțiunile sale și, cu ajutorul primarului XXXXX, prin intermediul Comisiei de privatizare, la data de 22 martie 2011 a transmis cîntarul ca bun care n-a fost repartizat la privatizarea fostului colhoz, unui grup de cetățeni, și anume pîrîților Grîu Alexandr, Andronic Ivan, Babin Alexandr, dintre care Grîu Alexandr a făcut parte și din comisia de privatizare.

Ulterior, aceste persoane au vîndut la data de 12 aprilie 2011, cîntarul către SRL „Asinaris” reprezentat de directorul Guțul Nicolae, care la data de 13.04.2011 și-a înregistrat dreptul de proprietate la Inspectoratul teritorial „Intehagro”.

A indicat reclamantul că hotărîrea Comisiei de privatizare de lîngă Primăria XXXXX din 22 martie 2011, este lipsită de temei legal.

A declarat că toată averea fostului colhoz din XXXXX a fost deja împărțită în calitate de cote valorice la privatizare, de aceea formarea unei Comisii de privatizare și repartizarea repetată a acelorași bunuri constituie o ilegalitate și un abuz din partea Primăriei XXXXX.

De asemenea, nu este clar de ce aceste bunuri au fost împărțite numai unui grup select de persoane, apropiate primarului și lui Guțul Nicolae.

A specificat că contractul de vînzare-cumpărare nr. 1 din 12 aprilie 2011 este lovit de nulitate absolută, deoarece la momentul întocmirii acestuia, în afară de faptul că cîntarul nu aparține vânzătorilor Grîu Alexandr, Andronic Ivan și Babin Alexandr, el se afla sub sechestru, în baza încheierii Judecătoriei Rîșcani din 30.06.2009, și nu putea fi înstrăinat.

Abia la data de 03.05.2011 acest sechestru a fost anulat de Judecătoria Rîșcani, a cărei încheiere a fost casată de Curtea de Apel Bălți la data de 13.09.2011 și pînă în prezent cîntarul se află sub sechestru.

În acest sens, reclamantul a remarcat prevederile art. 232 Cod civil, conform căruia actul juridic prin care s-a dispus un bun referitor la care, prin lege sau de instanța de judecată, sau de un alt organ abilitat, este instituită, în favoarea unei persoane, o interdicție cu privire la dispoziție poate fi declarat nul de instanța de judecată la cererea persoanelor în favoarea căreia este instituită interdicția.

Astfel, a susținut că contractul de vînzare-cumpărare a fost încheiat cu încălcarea interdicției stabilite de instanța de judecată.

Deoarece, toate actele care au servit ca temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra cîntarului sunt lovite de nulitate, urmează a fi anulat și înregistrarea dreptului de proprietate asupra cîntarului la Inspectoratul teritorial „Intehagro”.

Reclamantul SRL „Aragonvis-Com” a solicitat anularea hotărârii Comisiei de privatizare, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr.1 din 12 aprilie 2011 a cântarului cu capacitatea de 30 tone, anul de fabricare 1985, încheiat între Grîu Alexandru, Andronic Ivan și Babin Alexandr ca vânzători și SRL „Arsinaris” ca cumpărător, cu anularea înregistrării dreptului de proprietate a SRL „Asinaris” la Inspectoratul teritorial ”Intehagro”.

Prin hotărârea din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani acțiunea a fost admisă parțial. S-a încetat procesul civil în latura pretențiilor formulate de SRL „Aragonvis-Com” împotriva lui Guțul Nicolae, în ce privește obligarea ultimului la înlăturarea obstacolelor în folosirea cântarului, cu obligarea de a nu crea pentru viitor impedimente în folosirea cântarului, din motivul decesului lui Guțul Nicolae. S-a respins, ca neîntemeiată, cererea SRL „Aragonvis-Com” privind încasarea de la Guțul Nicolae a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în mărime de 1000 lei. S-a recunoscut nulă hotărârea Comisiei de privatizare de pe lângă Primăria satului Răcăria r-ul Rîșcani din 22.12.2011, prin care s-a transmis cântarul cu capacitate de 30 tone, anul 1985, lui Grîu Alexandr, Andronic Ivan și Babin Alexandr. S-a recunoscut nulitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1 din 12 aprilie 2011 a cântarului cu capacitate de 30 tone, anul fabricării 1985, încheiat între Grîu Alexandr, Andronic Ivan, Babin Alexandr ca vânzători, și SRL „Asinaris” ca cumpărător. S-a anulat certificatul tehnic de înmatriculare a mașinii agricole – a cântarului cu capacitate de 30 tone, anul fabricării 1985, înregistrat după SRL „Asinaris”.

Prin decizia din 22 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de avocatul Nina Matveeva-Bociog în interesle SRL „Asinaris”, s-a casat parțial hotărârea din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani în latura încetării procesului la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Aragonvis-Com” împotriva lui Guțul Nicolae privind înlăturarea obstacolelor în folosirea cântarului, cu obligarea ultimului de a nu crea pentru viitor impedimente în folosirea cântarului, și în respectiva latură s-a dispus încetarea procesului. S-a menținut hotărârea din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, în latura admiterii cerințelor SRL „Aragonvis- Com” privind anularea hotărârii comisiei de privatizare, declarării nulității contractului nr. 1 din 12 aprilie 2011 de vânzare-cumpărare a cântarului, anulării certificatului tehnic de înmatriculare a mașinii agricole – a cântarului.

Pentru a decide astfel instanța de apel a invocat că, conform hotărârii Guvernului nr. 294 din 17 martie 1998 cu privire la executarea Decretului Președintelui RM nr. 406-II din 23 decembrie 1997, prin pct.1 al acesteia s-a aprobat Nomenclatorul formularelor tipizate de documente speciale cu regim special, din care face parte și factura fiscală, care certifică faptul transmiterii dreptului de proprietate asupra mărfurilor sau acordarea serviciilor.

În conformitate cu prevederile art. 117 alin.1 din Codul fiscal, subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală pe livrarea în cauză.

Conform art. 20 alin.1) lit. a) al Legii contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007, înstrăinarea activelor cu transmiterea dreptului de proprietate, de drept, poate fi confirmată de documentele primare cu regim special, cum este în cazul de față, factura fiscală seria SY 0573356 din 17 noiembrie 2006.

În speța dată, instanța de apel a reținut că factura fiscală nu este altceva decât un document justificativ al deținerii pentru titular a dreptului său de proprietate, care, de altfel, stă la baza înregistrărilor în contabilitatea furnizorului sau prestatorului și a cumpărătorului, respectiv beneficiarului, ea fiind un mijloc de probă cu privire la operațiunea facturată.

În asemenea condiții, instanța de apel a apreciat drept nejustificată critica adusă de reprezentantul apelantului, avocatul N. Matveeva, precum că instanța de fond a reținut dreptul de proprietate al SRL „Aragonvis- Com” în baza unei facturi fiscale fără valoare juridică.

În conformitate cu art.216 alin.1 Cod civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitatea absolută).

Potrivit art. 217 alin. 1 Cod civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

Conform prevederilor art. 220 alin.1 Cod civil (de pînă la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), actul juridic sau clauza care contravine normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la termenul de aplicabilitate a legii enunțate – pînă la 1 iunie 2002, instanța de apel a indicat ilegalitatea constituirii însăși a Comisei de privatizare de către Primăria s. Răcăria în anul 2011, odată ce acest proces s-a finalizat la 1 iunie 2002; respectiv, orice decizie/hotărîre privind privatizarea bunurilor unei întreprinderi agricole, cum ar fi a SA „Patria” XXXXX, după această dată este contrară legii.

În asemenea condiții, hotărîrea Comisei de privatizare a satului XXXXX creată în anul 2011 pentru privatizarea patrimoniului SA „Patria”, prin care l-a data de 22 martie 2011 s-a decis să i se atribuie cîntarul în litigiu grupului de cotași Grîu Alexandr, Andronic Ivan, Babin Alexandr, este necesar să fie anulată, ceea ce corect a hotărît instanța de fond, soluție care se va menține și de către instanța de apel.

În baza efectelor nulității actului juridic, art. 219 alin.1 Cod civil de pînă la modificări, prevede că: actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conținutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestației, instanța de apel, în consecința anulării hotărîrii de privatizare, va considera justă și soluția instanței de fond în ce privește anularea contractului de vînzare cumpărare nr. 1 din 12 aprilie 2011 a cîntarului încheiat între Grîu Alexandr, Andronic Ivan și Babin Alexandr (vînzători) și SRL „Asinaris” (cumpărător), cît și înregistrarea dreptului la Inspectoratul teritorial „Intehagro”, deoarece s-a demonstrat că hotărîrea, ca act care a stat la baza obținerii de către grupul de cotași a dreptului de proprietate asupra cîntarului, este ilegală.

La 07 iulie 2020 Societatea cu Răspundere Limitată „Asinaris”, Guțul Serghei, reprezentați de avocatul Nina Matveeva-Bociog a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

În motivarea recursului s-a indicat că soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

S-a invocat că instanțele ierarhic inferioare au încălcat dreptul de proprietate garantat prin art.1 a Primului Protocol al Convenției CEDO a SRL „Asinaris”; dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO: nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată; au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; au soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; au dat o apreciere arbitrară a probelor, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 noiembrie 2019 și a fost expediată participanților la proces la 12 februarie 2020 (f.d.171, vol. IV), și recepționată de către recurenți la 14 februarie 2020 (f.d.172, vol.IV).

Potrivit punctului 8 din Anexă la Dispoziția nr.1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele care se suspendă de drept, aflate în curs la data instituirii prezentei stări de urgență, se întrerup, urmînd a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. În cauzele care se suspendă de drept, în care au fost declarate căi de atac pînă la data emiterii prezentei hotărâri, dosarele se înaintează instanței competente după încetarea stării de urgență. Prin urmare, termenul de recurs a început a curge de la 16 mai 2020.

Astfel, recursul depus la 07 iulie 2020 se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 18 iulie 2020 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informînd despre necesitatea depunerii referinței (f.d.21, vol.V), iar potrivit avizelor de recepție recursul a fost recepționat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Aragonvis-Com”, Andronic Ivan, Babin Alexandr, Comisia de

privatizare de pe lângă Primăria satului Răcăria, raionul Rîșcani și Agenția Teritorială de Stat pentru Supraveghere Tehnocă „Intehagro” (f.d.22-26, vol.V).

Iar, conform avizului de recepție Grîu Alexandr nu a recepționat recursul, plicul fiind restituit cu mențiunea „plecat” (f.d.27, vol.V).

Până la data examinării recursului intimații nu s-au folosit de dreptul de a depune referință.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/aceor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit

identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Asinaris”, Guțul Serghei, reprezentați de avocatul Nina Matveeva-Bociog.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Asinaris”, Guțul Serghei, reprezentați de avocatul Nina Matveeva-Bociog.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru